

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Motion (L). En ny skolstruktur bör prövas

Förlag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att motionen avslås.

Sammanfattning

En motion från Liberalerna har inkommit där man yrkar bland annat att ett uppdrag ska ges att utreda förutsättningarna och konsekvenserna av att samlokalisera förskola och lågstadium på Södra Gotland.

Förskolan och skolan har skilda uppdrag och skilda läroplaner, vilket omöjliggör en samordning av verksamheterna.

Förskolan är frivillig medan grundskolan har skolplikt.

Utredningen har utgått från att förskola och skola har befintliga lokaler att tillgå. Samlokalisering sker redan på två ställen.

För att genomföra förslaget i motionen behöver elever i år 4–6 i Öja,

Havdhem, Garda och Stånga förflyttas till Högbyskolan. För att göra plats för

dessa elever behöver årskurs F-3 flyttas från Högbyskolan till förskolor på

Hemse. Förskolornas lokaler räcker inte till för att ta emot dessa elever.

Denna samlokalisering sker redan på Klinteskolan, då Sandas elever år 4 – 6 går på Klinteskolan.

Gällande lagstiftning utifrån Hälso- och sjukvårdslag och skollagen anger att

det ska finnas elevhälsovård med samtliga professioner (skolpsykolog, skolläkare, skolsköterska, kurator samt specialpedagog) från förskoleklass.

Detta är nationell lagstiftning och inget som beslutas på regionnivå.

Gällande SIP (samordnad individuell plan) så kan skolan numera initiera SIP.

Det som återstår att organisera är vem som ska stå som samordnare. Frågan utreds av chef för barn- och elevhälsan samt chef för grundskolan.

Ärendebeskrivning

Förskolans verksamhet och grundskolans verksamhet har skilda uppdrag trots att båda verksamheterna styrs av skollagen. (2010:800)

Förskolans verksamhet är frivillig och har egen läroplan. Lpfö18.

Grundskolans verksamhet är lagstadgad, elever har skolplikt och skolan har egen läroplan, LGR22.

Läroplanerna utgår från bestämmelserna i skollagen. 1 kap 11§, För varje

skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av den anledningen ser skolans och förskolans inre struktur olika ut. Att göra förändringar i denna struktur kräver en ändring i skollagen, således ett beslut på regeringsnivå.

Huvudmannen utser en eller flera skolchefer som ska biträda huvudmannen i att tillse att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs. Då Region Gotland är en huvudman med ansvar för stora verksamheter har en skolchef i varje verksamhet utsetts. Att bevaka flera skolformer är ett stort uppdrag och därför inget Region Gotland satsat på.

En rektor kan vara rektor för både en förskola och en skola, men har då varje skolforms läroplan och uppdrag att förhålla sig till. Kap 2 9§, det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Nuläge

Nulägesbeskrivningen omfattar Sudretlinjen och Klintelinjen som motionen föreslog.

I området finns 4 F-6 skolor (Garda, Stånga, Havdhem, Öja),
1 F-3 skola (Sanda) och 2 F-9 skolor (Högbyskolan och Klinteskolan)

I Öja finns en förskola på samma gård som skolan, men inte i samma hus.

I Havdhem är förskolan redan samlokaliserad med skolans år F och 1.

Samarbete kring öppningar och stängningar finns i dagsläget.

I Garda finns förskolan i samma hus som skolan. Inget kontinuerligt samarbete förekommer.

I Stånga finns ingen förskola i anslutning till skolan.

På Hemse finns tre förskolor utanför skolans område.

I Klinte finns en förskola skild från skolans område.

I Sanda finns förskola i närhet till skolan.

Ort	F-3	4-6	7-9
Havdhem inkl. Öja	77	59	-
Högbyskolan	78	61	197
Stånga	47	45	-
Garda	64	42	-
Sanda	72	-	-
Klinteskolan	90	99	106

Siffrorna är hämtade ur EdLevo 2024-01-12. Under läsåret 23/24 går Öja skolas elever på Havdhem skola, då Öja skola renoveras.

Ort	Antal barn
-----	------------

Öja förskola	18
Havdhem förskola	51
Hemse Högby förskola	43
Hemse Mullvaden förskola	58
Hemse Tallen förskola	69
Garda förskola	47
Klinte förskola	104
Sanda förskola	69

Siffrorna är hämtade ur EdL:vo 2024-01-12

En samlokalisering av årskurs 4–9 skulle innebära att Högbysskolan och Klinteskolans inrymmer dessa årskurser. För Högbysskolans del innebär det att elever i årskurs 4 -6, från Öja, Havdhem, Garda och Stånga skulle ansluta till Högbysskolans lokaler. En ökning med 146 elever.

Samtidigt skulle Högbysskolan bortlokalisera 78 elever i årskurs F-3.

För Klinteskolans del innebär det att 90 elever år F-3 behöver bortlokaliseras.

Förskolorna på Hemse ligger geografiskt skilda från varandra och har inte lokaler att tillgå för att ta emot Högbysskolans årskurs F-3. De samordningsvinster som efterfrågas i motionen uteblir.

För Klinteskolans del är samlokalisering av årskurs 4–9 redan genomförd. Att inrymma ytterligare 90 elever från årskurs F-3 i förskolans lokaler är inte möjligt i nuvarande lokaler.

I utredningen ”Framtidens förskola och grundskola”¹ från 2020 lyftes Gotlands skolstruktur. Små skolor med elevantal 32–99 elever har särskilda utmaningar i kvalitets-, kompetensförsörjnings- och ekonomiskt perspektiv. (Se punkt 7.1)

Genom att ändra skolstrukturen enligt motionens förslag, skulle små skolor bli ännu mindre då elever år 4–6 flyttas till större enheter. Kvar blir F-3 skolor som får ännu svårare att klara de särskilda utmaningar som pekats ut i utredningen framtidens förskola och skolan.

Enligt skollagen, kap 2 §25 ska det finnas elevhälsa för förskoleklass, grundskola och anpassad skola. Den ska omfatta medicinska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ska alltså finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagogisk kompetens för skolans verksamhetsområde. Motsvarande bestämmelser i skollagen finns inte för förskolan. Barnhälsovården styrs av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Därmed kan inte nämnden ta ett sådant beslut.

Frågan om att skolan ska kunna initiera till SIP har dock processats tillsammans med berörda parter. Numera har skolan möjlighet att initiera till SIP. Utredning pågår om hur det ska genomföras i praktiken då samordnare behövs. Frågan utreds av chef för barn- och elevhälsan samt chef för grundskolan.

¹ BUN 2019/1091 Framtidens förskola och skola

Bedömning

Gällande lagstiftning omöjliggör i dagsläget en samorganisation av förskola och lågstadium enligt det förslag som läggs fram i motionen. Verksamheterna har skilda uppdrag och läroplaner, med mycket få samordningsmöjligheter.

Viss samlokalisering och samarbete förekommer redan mellan förskola och fritidshem, där det finns möjlighet och är lämpligt.

Förskola och grundskola samarbetar genom ”Röda tråden” där olika områden till exempel språkutveckling är ett gemensamt utvecklingsområde. Skolchef för grundskolan och skolchef för förskola tillsammans med verksamhetsutvecklare och intendent utgör styrgrupp för detta samarbete. Gemensamma kompetensutvecklingsdagar för personal inom verksamheterna planeras och genomförs.

Förskolornas och skolornas nuvarande lokaler räcker i vissa fall inte till för att för att ta emot de elever som behöver flyttas enligt tänkt modell.

Att tillförskaffa nya lokaler eller anpassa befintliga lokaler finns inte ekonomiskt utrymme för om inte ytterligare medel skjuts till.

Enligt skollagen ska varje skola ha en elevhälsa som omfattar tillgång till skolläkare, skolsköterska, skolpsykolog, kurator och specialpedagogisk kompetens. En förändring av skollagen sker på regeringsnivå.

SIP kan numera initieras av skolan vilket gör att skolan kan använda samma verktyg för att göra tidiga insatser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023/2681 Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen daterad 2024-03-13
Motion (L) En ny skolstruktur bör prövas, inkommen 2023-10-11

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Jörgen Norström
Avdelningschef grundskolan

Skickas till

Regionstyrelsen